

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 457 din 17.07.2019

Dosar nr.: 8A/2019

Autosesizare nr.: 1855/18.04.2019

Petenți: Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Marco M. Katz

Reclamat:

Obiect: „ (...) *Recomandarea mea este să vă întoarceți de unde ați venit și să mă lăsați să am eu grijă de morții neamului meu. (...) Nu vă voi saluta cu deosebită considerație, așa cum este normal, pentru că nu vă bucurați de considerația mea. În altă ordine de idei, sunt bucuros că oameni ca dvs. sunt preocupați de subiecte pe care domnia voastră le tratează, sigur, în calitate de musafir în țara mea*”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu sediul în str. Valter Mărăcineanu, nr. 1-3, sector 1 București

2. Marco M. Latz cu domiciliul procedural la sediul MCA – mca.romania@gmail.com

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

2

II. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3. CNCD s-a autosesizat cu privire la posibilă faptă de discriminare săvârșită de Viceprimarul Bucureștiului, , prin următoarele afirmații: „ (...) *Recomandarea mea este să vă întoarceți de unde ați venit și să mă lăsați să am eu grijă de morții neamului meu. (...) Nu vă voi saluta cu deosebită considerație, așa cum este normal, pentru că nu vă bucurați de considerația mea. În altă ordine de idei, sunt bucuros că oameni ca dvs. sunt preocupați de subiecte pe care domnia voastră le tratează, sigur, în calitate de musafir în țara mea*”

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare pentru data de 16.04.2019.

5. Prin adresa nr. 2228/18.04.2019, dl. Marco M Katz a sesizat CNCD în legătură cu afirmațiile făcute de

IV. Susținerile părților

6. CNCD reține că afirmațiile de mai sus au fost făcute în contextul în care președintele Centrului pentru Monitorizarea și Combaterea Antisemitismului, dl. Marco M Katz, a emis două comunicate către organizațiile evreiești din străinătate, cu privire la poziția Consiliului General al Capitalei pe două teme care privesc atât comunitatea evreiească din România cât și societatea civilă: amplasarea în București a Muzeului Holocaustului și a Evreilor din România și posibila reamplasare a unui bust al Mareșalului Antonescu.

Pe data de 03.04.2019, acesta a primit de la viceprimarul Capitalei, o reacție scrisă, nesolicitată, la cele două comunicate mai sus menționate:

“.....

Cetățean român – creștin ortodox

Nu știu cine și ce vă aduce prin România, dar este evident că sunteți străin de acest neam și pe cale de consecință de istoria poporului român.

Preocupările domniei voastre contravin evidenței istoriei acestui neam.

Recomandarea mea este să vă întoarceți de unde ați venit și să mă lăsați să am eu grp de morții neamului meu.

Istoria unui neam este istoria aceluiași popor.

Nu voi saluta cu deosebită considerație așa cum este normal, pentru că nu vă bucurați de considerația mea.

În altă ordine de idei, sunt bucuros, că oameni ca dumneavoastră sunt preocupați de subiecte pe care domnia voastră le tratează, sigur, în calitate de musafir în țara mea.

Vă țin pumnii și aveți toată susținerea mea, în activitatea pe care o desfășurați.

Eu, spre deosebire de domnia voastră voi scrie în limba română și vă rog atunci când vă adresați unei instituții publice pentru a vă arăta respectul față de țara gazdă să vă adresați în limba română; așa eu nu va mai trebui pe banii bucureștenilor să traduc ceea ce ați înțeles dumneavoastră să - mi aduceți ia cunoștință.

Fără deosebită considerație, ci doar cu aleasă recunoștință”.

Reclamatul nu a comunicat un punct de vedere

V. Motive de fapt și de drept

7. **În fapt**, Colegiul director reține afirmațiile făcute de către reclamat la adresa liderului MCA România, implicit la adresa comunității evreiești din România: „ (...) *Recomandarea mea este să vă întoarceți de unde ați venit și să mă lăsați să am eu grijă de morții neamului meu. (...) Nu vă voi saluta cu deosebită considerație, așa cum este normal, pentru că nu vă bucurați de considerația mea. În altă ordine de idei, sunt bucuros că oameni ca dvs. sunt preocupați de subiecte pe care domnia voastră le tratează, sigur, în calitate de musafir în țara mea”.*

8. **În drept**, în soluționarea prezentei petiții apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

9. Libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei, nr. 9815/82, hotărârea din 08.07.1986).

Libertatea de exprimare nu este însă un drept absolut și comportă limitări în situații expres prevăzute de lege. În acest sens, este relevantă practica Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg în aplicarea art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită de o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoii imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) Protecția demnității umane este una dintre valorile protejate în raport cu libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare este susținută până la limita în care încalcă un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertate de exprimare devine secundar. Libertatea de exprimare acoperă și declarațiile jignitoare până la momentul la care acestea nu conduc la incitare violentă (Surek și Ozdemri vs. Turcia, Karatas vs. Turcia, Oberschlick-Austria și Nilse – Johnsen vs. Norvegia – CEDO).

10. În cazul de față analizăm declarațiile/acțiunile unei persoane care ocupă o funcție publică, respectiv Viceprimarul Bucureștiului. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană, dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese/numite în funcții publice.

Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se “hrănește” din libertatea de exprimare”. (ibidem, pct. 66).

Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportat la declarația reclamatului obiect al prezentei petiții. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

11. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane.

12. Protecția demnității unei persoane aparținând unei anumite categorii constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane, legat de originea acestora – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Astfel, în ceea ce privește afirmația reclamatului constituie discriminare conform art. 2 al 1 coroborat cu art 15 din Og nr. 237/2000 republicată, întrucât suntem în prezența unui comportament manifestat în public, apariția lor în mediul online face ca informația difuzată capătă un **caracter public**.

Din analiza mesajului părții reclamate, Colegiul director constată că fapta are caracter de propagandă naționalistă și vizează atingerea demnității persoanei, în speță a liderului MCA România, și implicit, a comunității evreești din România

Prin urmare, faptele sesizate **depășesc limitele libertății de exprimare, constituie fapte de discriminare, se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.** (a se vedea și jurisprudența CNCD Hotărârea nr. 211/29.04.2015, Hotărârea nr. 104/07.03.2018)

13. Considerăm că lipsa de rigoare a discursului ori a modului de exprimare a persoanelor care ocupă funcții publice, atunci când se exprimă cu privire la o anumită categorie de persoane și demnitatea acestor persoane, nu poate fi corectată prin limitarea libertății de exprimare și prin aplicarea unei sancțiuni contravenționale. **Democrația se hrănește din libertatea de exprimare,** limitele comunicării pot fi depășite, pas cu pas, tocmai prin argumentare și deci prin dialog. Cu atât mai serios este pericolul negării libertății de exprimare când aceasta folosește temele egalității de șanse și nediscriminării ca instrument al luptei politice interne, compromițându-le.

Consiliul se delimitează de astfel de exprimări, dar nu consideră necesară limitarea libertății de exprimare prin ingerința statului.

Colegiul director consideră că neglijența în exprimare nu schimbă semnificația declarației deputatei.,...Totuși, pentru viitor, statutul **constituțional al deputatului și rolul acestuia în cadrul democrației constituționale îl obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât prin declarațiile publice să evite comentarii interpretabile și care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței.**

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director, cu unanimitate de **voturi pentru,** decide următoarele:

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile nu se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ

2. Sancționarea reclamatului, cu domiciliul în, cu amendă contravențională în valoare de 5000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

3. Colegiul Director recomandă părților reclamate să manifeste mai multă prudență atunci când își exprimă punctul de vedere cu privire la anumite situații și, în felul acesta, să evite să aducă atingere demnității umane, indiferent de categoria vizată.

4.O copie a hotărârii se va transmite părților:

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe a Sectorului 4 București, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIAN - membru

LAZĂR MARIA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA

Data redactării: 15.10.2019

Redactat și motivat: Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.